

PHA 201 PALEOLİTİK KÜLTÜRLER

KONU 7: MODE 3 KÜLTÜRLERİ

AVRUPA MOUSTERIAN'I

Avrupa'da Mousterian açısından sistematik ve tipolojik incelemelerin yapıldığı 5 büyük Mousterian grubu vardır. Bunlar:

1. Acheulean Gelenekli Mousterian
2. Tipik Mousterian
3. Dişlemeli Mousterian
4. Quina Tip Mousterian
5. Ferrassie Tip Mousterian

Acheulean Gelenekli Mousterian: Le Moustier sığınağının G ve H tabakalarındaki endüstriye göre tanımlanmış bir alt evredir. Genellikle yürek biçimli iki yüzeylilerin bu evre içinde devam ettiği görülür. Kenar kazıyıcılar ve sırtlı bıçaklar da diğer önemli alet tiplerindedir. Endüstride ayrıca; taş kalemler, ön kazıyıcılar ve taş delgiler gibi daha spesifik yontmataş aletler de görülmeye başlar.

Tipik Mousterian: Le Moustier'nin B ve J tabakalarından tanımlanmış bir endüstri grubudur. Tipik Mousterian, Acheulean Gelenekli Mousterian'ın aksine iki yüzeyli aletleri asla içermez. Buna karşın çok sayıda yassı kenar kazıyıcı ve Mousterian uç yer alır. Bu endüstri grubunun temel özelliği de söz konusu yassı kenar kazıyıcılarının varlığıyla belirginleşir. Bir diğer önemli özelliği de levallois tekniğinin bol olarak kullanılmış oluşudur.

Dişlemeli Mousterian: Bu endüstri ise, çontuklu ve dişlemeli kenarlar taşıyan aletlerin sayılarının, Mousterian uç ve yassı kenar kazıyıcı gibi tipik aletlerin aleyhine artmasıyla nitelenen bir evreyi temsil eder. Dolayısıyla çontuklu ve dişlemeli aletler dışındaki tipler sayıca fakirdirler.

Quina Tip Mousterian: Bu evre Fransa'nın Charente Bölgesi'nde Quina yatağına göre adlandırılmıştır. Bu endüstriye Charente Bölgesi'nde bulunduğu için Charentian adı da verilir. En önemli endüstri ögesi, ezici çoğunlukta kalın yonga taşmalıklar üzerine yapılmış olan

kenar kazıyıcılarıdır. Bu kenar kazıyıcılar, kalınlıklarına uygunluk gösteren basamak pulcuklu düzeltiler taşırlar. Oysa tipik Mousterian'de yassı yongalar üzerine pulcuklu düzelti taşıyan kenar kazıyıcılar mevcuttur. Basamak pulcuklu düzelti oluşturmak için yonga kenarlarına öncelikle çıkarım benzeri iri düzeltiler yapılmış, daha sonra aynı kenara daha küçük boyutlu düzeltiler yapılarak yonga kenarları düzenlenmiştir. Böylesi yontmataş parçaların düzelti taşıyan kısımları basamak şeklinde görünürler.

Ferrassie Tip Mousterian: Fransa-Dordogne'da La Ferrassie Mağarası'nın C tabakasındaki endüstriye göre isimlendirilmiş bir Mousterian evreyi temsil eder. Aletler genel görünümüyle Quina tip yontmataş öğelere yakındır. Ancak bu evrede kullanılan levallois tekniği söz konusu aletlere daha hafif ve uzun bir form kazandırmıştır.